

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Vita Petri Canisii De Societate Iesv

Rader, Matthäus

Monachii, 1614

V. Romam & Siciliam petit, Germaniam repetit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70957](#)

mana ope Societatis nomen ibi re-
tinuit, & societatem ipsam postremò
cum ingenti fructu Reipub. restituit.

Canisius, uti narrare cœperam, ad
Othonem reuersus, ab eodem cum
Wolfgango Remio Præposito Augu- *Tertia à*
stanæ Ecclesiæ Tridentum ad san- *Canisio*
ctissimum Patrum concilium mitti- *Legatio o-*
tur: ubi se cum Claudio Iaio Othonis. *bita.*
legato coniunxit, & cum eodem Bo- *CIO. IO.*
noniam, quo sanctus Pontificum se-
natus diuerterat, se contulit, ibique
publicè in maximo Patrum confessu
sententiam dixit, quæ ex ipsius Cani-
sij tabulis exscripsi. Reliquas eiusdē
legationes à summo orbis Christiani
præside imperatas suo loco expone-
mus.

ROMAM VENIT, INDE *Primus*
IN SICILIAM, ET ROMA *Canisij in*
RVRVS IN GERMANIAM *Srbem ad-*
atq; Ingolstadium. *nentus.*

CAPUT V.

Concilio intermissō magis quam
C. 5 dimis-

42 DE VITA P. CANISII

dimisso, Canisius cum Iacobo Lainesio Florentiam adjit, vbi reliquam
æstatem ad septembrem usq; transe-
git; Inde ab Ignatio Societatis au-
tore & Præside Romā euocatus, di-
uino planè se gaudio delibutum scri-
bit, quod sibi vrbis tam copioso, tot
sanctissimorū Christi athletharū san-
guine purpuratæ copia visendæ esset
facta. Traduxit Romæ menses ferè
quinq; quibus in omnibus se religio-
nis nostræ asceticis magno animi ar-
dore exercuit. Mensē Februario in-
euntis anni cīo. 10. XLVIII. destina-
tus in Siciliam cum Hieronymo Do-
menicho Valentino, Hieronymo
Natali Hispanis, Andrea Frusio Gal-
lo, Benedicto Palmio Italo, & aliis
claris Societatis nostræ luminibus,
cum fausta Pont. Max. Paulo III. apud
quem Canisius publicè dixit, appre-
cione periculosa nauigatione v-
sus Messanam appulit. Collegij Ma-
mertini primum egit Rectorem Hie-
rony-

ronymus Natalis, Rhetorem Canisi- cic.10.19.19.19.
us in Lyceo, Oratorem in templo; ex
vtriusq; auditoribus magnum ope-
ræ fructum retulit. Reuocatus anno
in sequenti Romam, solenni voto-
rum quatuor summorum nuncupa-
tione se totum v̄su & mancipio Deo
& Societati consecravit.

Eodem anno Guilielmus magnus
Boiorum princeps Alberti parens,
Guilielmi superstitis auus, proauus Guiliel-
mus Boio-
rū princeps
Maximiliani hodie Boicæ imperan-
tis, fama Societatis ad se perlata, pu-
tauit è re suorum fore, si Patres in
Boica ad luporum rabiem passim
grassantium arcendam collocaret.
Fremebant enim circum ouilia
Christi immanes feræ, & magnam
Germaniæ partem inuaserant, fœ-
dumq; in modū lacerabant. Iam Pro-
uinciae Saxonum, Intuergonum,
Vessonum, Sennonū, Incrionū, qui
sunt hodie Wirtēbergenses, Brūsvvi-
senses, Brandenburgenses, Hessi, alio-
rumq;

Secundus
in Urbe
aduentus
Canisi.

Maximi-
lian. proa-
uus, Soci-
os vocat in
Boicam.

44 DE VITA P. CANISII

rumque Germaniae cum Belgis populorum magnam labem acceperant. Liberas ciuitates maximam partem eadem pestis occuparat, Austria laborabat, Boica nutabat, & iam an-
ceps hærebat in quam se partem inclinaret. Quod, ut dixi, cum Guilielmi pietas sentiret, amans suæ gentis & salutis publicæ, per Leonardum Eckium virum eloquentia & sapientia præpollentem, eo nomine Romam missum, petiuit à summo Pontifice & Ignatio auxiliares copias, quibus hostium vim à suis defenderet. Missi auxiliatum Claudius Iaius, qui priore anno Ingolstadij litteras sanctiores explicarat, Vennamq; abierat; Alphonsus Salmeron, & Canisius noster, qui (cum ex Italia reuerteretur) ad supremum doctrinæ gradum admotus, Bononiæ Theologiæ Doctor proclamatus est. Guilielmus præsentes amicissimi. m.d. XLIX. mè complexus, omnes Ingolstadium

*Canisius
Theologia
Doctor cre-
atur.*

LIBER PRIMVS CAP. V. 45

um ad sacrarum literarum doctrinā
instaurandam, hæreticorum prauitatem concussām misit. vbi Salmeron
D. Pauli epistolas, Claudius Dauidis
Psalmos explicauit, Canisius Petri
Lombardi sententias ad docendī rationem redactas illustrauit. Sed Al-
phonsus Salmeron in Italiā intra annū reuocatus, Nicolaum Gaudanum habuit successorem. Claudius
Viennam Austriae iussus repetijt, vir omnium existimatione sanctus, qui Tergestinum Pontificatum sibi delatum ingenti animo repudiauit. Ingolstadij non diu morātus diuturnā imò sempiternam sui memoriam animis hominum infixit. recognoscamus Academiæ Ingolstadianæ tabulam inter monumenta annalium seruataim de Claudio ita loquentem, : *Claudium Iayum Allobrogem fuisse, & doctorem ac Professorem, & de Societate IESV testatur monumentum, quod illi in Schola susposuere Theologi, quorum testimonium mia Ingolstadiane.*

*Def. cerāt
à fideloan.
nes Paffen-
dorfer, &
anno c. 15.
15. XXV. ta-
bula Aca-
demica
demonstrat.
Balthassar
Hiebmaier
Pacimon-
tanus c. 15.
15. XXIII.
Vienna
exustus
c. 15. IXXVI
Gerion Sei-
ler, & Phi-
lippus Ap-
ianus Pe-
trus, &
de quibus
Rottma-
rus in An-
nalibus.*

46 DE VITA P. CANISII

tanti apud me est, ut omnibus aetatis, & scri-
ptis anteferam. Placidissimorum perhibetur
morum fuisse, ut qui non solum eruditione
excelluerit, sed & pietate, & cum pietate do-
ctrinam, & cum doctrina parem coniunxe-
rit pietatem; atque adeo, ut si quisquam ali-
us in nostra Academia, certe ille cum apud
infimos mediosq;, tum etiam summos & pru-
dentissimos, certam quasi sanctitatis opini-
onē sibi compararit. Hunc nos suprà lau-
dauimus optima Canisio præcepta
docendi viuendiq; præscribente,
ut hoc minus mirere, qua via Canisi-
us profecerit, & per quos ad virtutis
culmen prouectus sit, cum eiusmodi
virtutis duces secutus est. Quod por-
rò ipse Canisius, Ingolstadij dum sa-
cras in Academia literas tractaret,
populum pro concione doceret, su-
premū Academiæ magistratum, Re-
ctor nouo more gereret, encomium
promeruerit, loquantur ipsa Acade-
miæ Ingolstadianæ monumenta, in
quibus præter alia hæc lego:

Sed

Sed ad propositum & incomparabilem vi-
rum Petrum Canisium diuerto, cui tamen
Encomiasticum minimè pollicor, sed id
tantum præstiturum, ut eum ab obliuione
apud posteros vindicem, & is qualem cunq;
inter Theologos possit habere locum. Dicam
quod sentio: Vir est diuini propermodū inge-
nij & eruditionis incomparabilis, Philoso-
phus eximius; quod illi penè cum omnibus
patribus de Societate cōmune est, Theologus
profundus, & lectionis infinitæ, quod cū plu-
rimis; & quod illi neq; omnino cum multis,
neq; omnino paucis est cōmune, Orator valde
eloquens, Ecclesiastes pariter grauis & iucū-
dus. Etrursū: In eo deniq; pietatis & erudi-
tionis, viteq; integritatis, omnisq; virtutum
generis, quæ in eiusmodi virū cadere solent,
quæ Ecclesiasticos ornat & cōmendat, illustre
statiuimusexēplū. Restituit ipse cū collegis suis
Academiā loco suo & dignitati, cū post Eckiu
lumē Academiæ & Germaniæ sole, magnū a-
diisset discrimē religiōis, & ingēs detrimētiū
post nefariā quorūdā in Academia defectionē
acepisset. Hoc tamē citraveterū doctorū atq;
etiam

etiam ipsius Domini Eccij, Theologi & doctissimi, & in disputando religionemq; propugnando, felicissimi & fortissimi Hectoris, iniuriam facile affirmarim, longè & eleganter, politiusq; & compendiosius nunc penè omnes tradi doceriq; literas, quam apud maiores nostros fieri est solitum. Id quod ego saeculi potius illius barbarie, quæ in omnes scientias vim suam exercuit, quam ipsis Doctoribus, quos acutè, subtiliter & doctè scripsisse & disputasse constat, tribuo.

QVID VIENNÆ PROMOVERIT.

CAPUT VI.

Canisius re benè gesta Ingolstadij
civ. 15. II. vocatu Ferdinandi Imperatoris
cum Nicolao Gaudano inde profectus
Viennam properauit, vbi cœpta
à Claudio Iaio & Lanoio Collegij
Viennensis fundamenta absoluit,
Ferdinando Cæsari pro concione E-
vangelium exposuit; Et cum non
absque